

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสอบบัญชี

1. การสอบบัญชีคืออะไร

การสอบบัญชี คือ การตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชี และหลักฐานอื่นๆ โดยผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ตามแนวทางปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐานไว้เพื่อให้ผู้สอบบัญชีจะสามารถวินิจฉัย และแสดงความเห็นได้ว่างบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นขัดกับข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญและเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเพียงใด หรือไม่

2. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบบัญชี มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

① การตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบ (Compliance Test)

เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ประเมินได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า การควบคุมภายในที่องค์กรกำหนดขึ้นนั้น ได้มีการปฏิบัติตามระบบบัญชีและการควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้ระบบการควบคุมภายในยิ่งขึ้น

วิธีการทดสอบการปฏิบัติตามระบบ จัดทำได้โดย

2.1 การทดสอบรายการบัญชี เป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ ได้มีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง กล่าวคือ มีการอนุมัติรายการโดยผู้มีอำนาจก่อนการบันทึกบัญชี

2.2 การปฏิบัติงานซ้ำ เป็นการทดสอบว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามระบบและวิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ โดยการปฏิบัติงานซ้ำตามวิธีที่พนักงานปฏิบัติ อาจจะเป็นบางขั้นตอน หรือทั้งหมด เช่น การทดสอบระบบการรับเงินฝาก เป็นต้น

2.3 การสอบถามและการสังเกตการณ์ เป็นการสังเกตดูการปฏิบัติงานจริง ขณะที่พนักงานปฏิบัติงานอยู่ เพื่อดูว่ามีการละเมิดหรือละเว้นการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้หรือไม่ เช่น การสังเกตดูว่ามีพนักงานคนใดได้ปฏิบัติงานที่ตนไม่ได้รับมอบหมาย หรือไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นหรือไม่

กรณีที่ผู้ประเมินพบว่า การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระบบการควบคุมภายใน ผู้ประเมินควรหาสาเหตุที่เกิดขึ้นเนื่องจากอะไร และมีความถี่มากน้อยเพียงใด ตลอดจนโอกาสจะเกิดความผิดพลาด บกพร่อง หรือการทุจริต อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร ถ้าผู้ประเมินได้รับการชี้แจงแล้วแต่ยังไม่มีความมั่นใจว่าจะเหมาะสมหรือเพียงพอ ผู้ประเมินอาจไม่มีความเชื่อถือในระบบการควบคุมภายใน และต้องทำการทดสอบความถูกต้องของรายการบัญชีและยอดคงเหลือโดยการทดสอบในสาระสำคัญ (Substantive test)

② การตรวจสอบรายการบัญชีและยอดคงเหลือโดยการทดสอบในสาระสำคัญ

(Substantive Test)

หมายถึง การตรวจสอบหลักฐานประกอบรายการที่ปรากฏในงบการเงิน ซึ่งจะกระทำ ภายหลังการตรวจสอบระบบข้อมูล เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หลักในการตรวจสอบ

2.1 ความมีอยู่จริงหรือเกิดขึ้นจริง

ผู้สอบบัญชี จะทดสอบรายการที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน ไม่ว่าจะสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ว่าจะต้องเป็นรายการที่มีอยู่จริงหรือเกิดขึ้นจริงในกิจการที่รับตรวจสอบ

2.2 ความถูกต้องและครบถ้วนของรายการ

โดยทั่วไปรายการประเภทสินทรัพย์ และรายได้มักจะมีแนวโน้มที่จะแสดงไว้สูงกว่า

ที่มีอยู่จริง ในขณะที่รายการประเภทหนี้สิน และค่าใช้จ่ายมักจะมีแนวโน้มที่จะแสดงไว้ต่ำกว่าที่มีอยู่จริง ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงต้องพิสูจน์ว่ารายการเหล่านี้ได้ถูกบันทึกไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน (ไม่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง) ในส่วนที่มีสาระสำคัญ

2.3 กรรมสิทธิ์และภาระหนี้สิน

รายการที่จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ของกิจการ จะต้องเป็นสิ่งที่กิจการมีกรรมสิทธิ์ และรายการที่จะบันทึกเป็นหนี้สินได้จะต้องเป็นสิ่งที่กิจการมีภาระในการจ่ายชำระ ผู้สอบบัญชีจึงต้องหาหลักฐานเพื่อดูว่า สินทรัพย์และหนี้สินที่บันทึกในงบการเงินมีกรรมสิทธิ์และภาระหนี้สินจริง

2.4 การตีราคาหรือการกระจายราคา

รายการที่แสดงในงบการเงิน จะต้องเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เช่น รายการที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศจะต้องมีการแปลงค่าเป็นเงินบาทตามอัตราที่หลักการบัญชีได้ระบุไว้ การตีราคาสินค้าคงเหลือต้องตีตามราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่ได้รับ เป็นต้น ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องตรวจสอบว่ารายการเหล่านี้มีการแสดงมูลค่าถูกต้อง

2.5 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

นอกจากรายการที่ปรากฏอยู่ในงบการเงินแล้ว ผู้สอบบัญชีจะต้องคำนึงถึง รายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เช่น เรื่องการนำสินทรัพย์ไปค้ำประกันเงินกู้ยืม ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่าได้มีการเปิดเผยข้อมูลไว้หรือไม่ การมีหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (สหกรณ์ถูกฟ้องร้องและอยู่ระหว่างการดำเนินคดี) เป็นต้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

3. ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีเพียงแต่แสดงความเห็นต่องบการเงินเท่านั้น มิใช่รับประกันความถูกต้องของบรรดางบการเงินต่าง ๆ ในการปฏิบัติการตรวจสอบ หากผู้สอบบัญชีตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปแล้ว ผู้สอบบัญชีย่อมต้องตรวจสอบพบข้อบกพร่องอันพึงปรากฏ (ถ้ามี) จากการตรวจสอบตามมาตรฐานฯ นอกเหนือจากนี้แล้วผู้สอบบัญชีไม่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งความรับผิดชอบเกี่ยวกับการค้นหาทุจริต (แต่ผู้สอบบัญชีอาจต้องขยายเวลาการตรวจสอบหรือหาหลักฐานเพิ่มขึ้นเพื่อความเพียงพอต่อการแสดงความเห็น) เว้นแต่ ผู้สอบบัญชีจะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นอกเหนือจากหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานแล้ว ผู้สอบบัญชียังจะต้องรักษาความลับของลูกค้ำที่ได้มาจากการตรวจสอบด้วย

4. หลักฐานในการสอบบัญชี

หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผู้สอบบัญชีต้องรวบรวมขึ้น เพื่อให้สามารถแสดงความเห็นว่างบการเงินของกิจการที่ตรวจสอบนั้น ไม่ขัดกับข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและเชื่อถือได้เพียงใด

คุณลักษณะของหลักฐาน

- 1) ความเพียงพอของหลักฐาน จะพิจารณาจากปริมาณของหลักฐาน
- 2) ความเชื่อถือได้ของหลักฐาน จะพิจารณาจากคุณภาพของหลักฐาน

ปัจจัยที่กระทบความเชื่อถือได้ของหลักฐาน

1. แหล่งที่มาของหลักฐาน

- หลักฐานที่มาจากภายนอก (บุคคลที่สาม) เชื่อถือได้มากกว่าหลักฐานที่มาจากภายในกิจการเอง
- หลักฐานที่ผู้สอบบัญชีรู้เห็นด้วยตนเอง หรือทดสอบด้วยตนเอง เชื่อถือได้มากกว่า

2. ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน

กิจการที่มีระบบการควบคุมภายในดี หลักฐานจะมีเชื่อถือได้มากกว่า

3. วิธีการที่ใช้และเวลาในการได้หลักฐาน

หลักฐานที่ได้รับมาโดยตรง ในเวลาที่เหมาะสมจะเชื่อถือได้มากกว่า เช่น การตรวจนับสินค้าคงเหลือ ณ วันปิดบัญชี จะทำให้สามารถเชื่อถือปริมาณของสินค้าที่มีอยู่ ณ วันสิ้นปีมากกว่าใช้วิธีการตรวจสอบอื่นหรือในเวลาอื่น

4. ความเหมาะสมของผู้ที่ให้ข้อมูล

หลักฐานที่มาจากการสอบถามและขอคำรับรองจะต้องพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่ให้ข้อมูล ถ้าเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการตรวจสอบโดยตรง จะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากกว่า

5. ประสิทธิภาพจากการตรวจสอบครั้งก่อน

จะช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้มากกว่าการที่ไม่เคยตรวจสอบกิจการนั้น ๆ

6. หลักฐานที่เป็นความจริงหรือความเห็น

หลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีอยู่จริง เชื่อถือได้มากกว่าหลักฐานประเภทความเห็น

7. ความเสี่ยงอื่น ๆ ที่อาจทำให้ข้อมูลผิดพลาด

กิจการที่ผู้สอบบัญชีประเมินแล้วว่ามีความเสี่ยงสูง จะทำให้ความน่าเชื่อถือของ

หลักฐานลดลง

5. ความเสี่ยงในการสอบบัญชี (Audit Risk) แบ่งเป็น

1. ความเสี่ยงสืบเนื่อง (Inherent Risk : IR) เป็นความเสี่ยงที่มักจะมีอยู่โดยธรรมชาติ จากการทำกิจการดำเนินธุรกิจนั้น ๆ เช่น กิจการทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน อาจมีความเสี่ยงจากการเก็บหนี้ไม่ได้ตามกำหนด เป็นต้น

2. ความเสี่ยงเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของลูกค้า (Control Risk : CR) ซึ่งไม่อาจป้องกัน หรือแก้ไขข้อผิดพลาด (Control risk) ได้

3. ความเสี่ยงเกี่ยวกับการตรวจสอบที่ไม่พบความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญ (Detection risk) เช่น ผู้สอบบัญชีใช้วิธีการตรวจสอบที่ไม่มีประสิทธิภาพ เลือกตัวอย่างไม่ถูกต้อง

Inherent risk and Control risk เป็นความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจของกิจการนั้น ๆ ซึ่งสภาพแวดล้อม ลักษณะ หรือประเภทของบัญชี จะเป็นตัวกำหนด โดยไม่เกี่ยวข้องกับวิธีการตรวจสอบ

แม้ว่าผู้สอบบัญชีจะไม่สามารถควบคุม Inherent risk and Control risk ได้ แต่ผู้สอบบัญชีสามารถประเมินความเสี่ยงดังกล่าว เพื่อกำหนดขอบเขตในการตรวจสอบที่มีสาระสำคัญ ซึ่งทำให้ Detection risk อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งจะทำให้ความเสี่ยงของการสอบบัญชีอยู่ในระดับต่ำ

6. แนวการสอบบัญชี (Audit Program) คืออะไร

ในการสอบบัญชี ผู้สอบจะต้องจัดเตรียมแนวการสอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบในแต่ละรายการในงบการเงินเพื่อ

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการตรวจสอบที่กำหนดแนวทางไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน โดยการนำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เป็นวิธีการตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2. ใช้เป็นเครื่องมือในการมอบหมายงานและติดตามงาน หรือการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ช่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ใช้เป็นหลักฐานแสดงการปฏิบัติงานตรวจสอบ ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระดาษทำการของผู้สอบบัญชี

แนวการสอบบัญชี ควรจัดทำไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงาน และปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมในระหว่างปี ซึ่งแนวการสอบบัญชีนั้นควรจะต้องสัมพันธ์กับการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน (ดูได้จากแบบจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์)

7. การแสดงความเห็นต่องบการเงิน มี 4 แบบ คือ

1. แบบไม่มีเงื่อนไข (UNQUALIFIED OPINION)
2. แบบมีเงื่อนไข (QUALIFIED OPINION)
3. แบบไม่แสดงความเห็น (DISCLAIMER OPINION)
4. แบบงบการเงินไม่ถูกต้อง (ADVERSE OPINION)

8. มาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี หมายถึงอะไร

มาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป หมายถึง หลักการพื้นฐานและวิธีการตรวจสอบที่สำคัญ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่ในรูปของคำชี้แจง หรือรูปปลั๊กชณะอื่น ตามปกติจะกำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย และสอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (ISAS)

ถ้าสมาคมฯ ยังมิได้กำหนดหลักการบัญชีในเรื่องใด อาจศึกษาเพิ่มเติมจากตำราประกาศหรือระเบียบปฏิบัติขององค์กรอื่น ๆ เช่น ก.บข. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิธีการตรวจสอบนั้น ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาถึงมาตรฐานการสอบบัญชีด้วย เพราะมาตรฐานเป็นเครื่องวัดว่าควรใช้วิธีการตรวจสอบอย่างไร และเพียงใด จึงจะให้ผลงานเป็นที่รับรองกันโดยทั่วไป

การตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี หมายถึง การใช้วิธีการตรวจสอบต่าง ๆ ที่ ผู้สอบบัญชีในประเทศไทยถือใช้ โดยปกติแล้ววิธีการตรวจสอบดังกล่าวย่อมพัฒนาไปตามประเพณี การค้าและความต้องการของวงการธุรกิจในประเทศไทย และต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายไทยด้วย นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีต้องมีประสบการณ์หรือมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตนตรวจสอบด้วย

9. การเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชี

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีหรือวิธีการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างไปจากที่ใช้ในปีก่อน เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีคิดค่าเสื่อมราคาจากวิธีเส้นตรงมาเป็นวิธียอดลดลงสำหรับทรัพย์สินในประเภทเดียวกันหรือเฉพาะที่ซื้อใหม่

ตัวอย่างหลักการบัญชีที่สำคัญ

- การตีราคาสินค้าคงเหลือ (FIFO , LIFO และอื่น ๆ)
- การเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีสำหรับงานก่อสร้างระยะยาว (คิดกำไรเมื่องานเสร็จตามสัญญา/คิดกำไรตาม % ของงานเสร็จ)
- รายจ่ายทุน/รายจ่ายค่าใช้จ่าย
- หลักการเปรียบเทียบรายได้ออกกับค่าใช้จ่าย
- หลักราคาทุนเริ่มแรก

10. การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรายการทางบัญชีซึ่งมีลักษณะเป็นการประมาณการ เช่น การประมาณอายุการใช้งานของทรัพย์สินถาวรและหนี้สงสัยจะสูญ

ตัวอย่างการประมาณการทางบัญชี

- การคิดค่าเสื่อมหนี้สงสัยจะสูญ
- การคิดค่าเสื่อมราคา
- การล้าสมัยของสินค้าคงเหลือ / เสื่อมชำรุด
- การประกันสุขภาพ
- งวดเวลาที่พึงได้ประโยชน์จากรายจ่ายขროตัดบัญชี

11. การยื่นยันยอดลูกหนี้

การขอยื่นยันยอดลูกหนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานจากภายนอกเพื่อพิสูจน์ว่ายอดลูกหนี้ที่ปรากฏตามบัญชีถูกต้องและเป็นจริง

วิธีการยื่นยันยอดลูกหนี้มี 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 แจงยอดคงเหลือของหนี้ให้ทราบในหนังสือที่ส่งให้ลูกหนี้ วิธีนี้เหมาะสำหรับกรณีที่คุณค้าสามารถปิดบัญชีและให้รายละเอียดลูกหนี้แก่ผู้สอบบัญชีเพื่อใช้ประกอบการขอยื่นยันยอดได้ตามวันเวลาที่ผู้สอบบัญชีกำหนดไว้โดยไม่ล่าช้า จำแนกเป็น 2 แบบ คือ

1.1 แบบตอบรับทุกกรณี (Positive form of request) แบบนี้จะขอให้ลูกหนี้ตอบยืนยันทุกกรณีว่า ยอดหนี้ที่แจ้งไปถูกต้องหรือมีข้อทักท้วง วิธีนี้เหมาะสำหรับใช้ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องการความเชื่อมั่น และยอดหนี้แต่ละรายค่อนข้างสูง

1.2 แบบตอบเมื่อทักท้วง (Negative form of request) แบบนี้จะขอให้ลูกหนี้ตอบเฉพาะกรณีที่มีข้อทักท้วง ใช้ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการควบคุมภายในด้านลูกหนี้ของลูกค้านั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอและลูกหนี้แต่ละรายมียอดค้างชำระไม่สูงนัก

วิธีที่ 2 สอบถามโดยไม่ระบุยอดคงเหลือในหนังสือที่ส่งให้ลูกหนี้ ตามวิธีนี้ในหนังสือที่ส่งให้ลูกหนี้จะไม่ระบุยอดหนี้ที่ค้าง **เหมาะสำหรับใช้ในกรณีที่ลูกค้าไม่อาจปิดบัญชีหรือได้รายละเอียดลูกหนี้แก่ผู้สอบบัญชีได้ตามวันเวลาที่ผู้สอบบัญชีต้องการยื่นยันยอด**

12. “ถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ” หมายถึงอะไร

ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีเพื่อให้สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้นั้น ผู้สอบบัญชีอาจทดสอบรายการบัญชีเพียงบางส่วนแล้ววินิจฉัยจากผลการทดสอบว่าจะสามารถให้ความเชื่อถือข้อมูลทางบัญชีทั้งหมดได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น การสอบบัญชีจึงมิใช่การให้หลักประกันว่างบการเงินจะต้องมีความถูกต้องสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้สอบบัญชีที่ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปย่อมจะสามารถตรวจสอบพบข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดที่มีนัยสำคัญของบัญชีและงบการเงิน ที่ตรวจสอบได้ ซึ่งจะทำให้สิ่งบกพร่องหลงเหลืออยู่เป็นเพียงส่วนที่ไม่มีสาระสำคัญเท่านั้น และสามารถกล่าวได้ว่างบการเงินนั้นมีความถูกต้องตามที่ควร

13. หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หมายถึงอะไร

หมายถึง วิธีการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับ โดยกฎหมายบัญชีหรือ โดยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และสอบบัญชีส่วนใหญ่ ซึ่งมักมีที่มาจากกฎเกณฑ์หรือประเพณีที่นับกับบัญชีถือปฏิบัติติดต่อกันมา ในบางกรณีวิธีการบัญชีที่ยอมรับทั่วไปอาจมีทางเลือกปฏิบัติหลายวิธี ในทางตรงกันข้ามก็มีหลายกรณีที่วิธีการบัญชีที่ยอมรับทั่วไปอาจใช้ได้เฉพาะกรณีเท่านั้น นอกจากนี้ วิธีการบัญชีที่ยอมรับทั่วไปอาจเปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสมกับกาลเวลาและพัฒนาการทางธุรกิจได้ หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปอาจอยู่ในรูปของแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ หรืออาจเป็นข้อกำหนดวิธีปฏิบัติโดยละเอียดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ตัวอย่างการปฏิบัติที่ขัดแย้งกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

- (1) กิจการบันทึกบัญชีขายตามเกณฑ์เงินสด
- (2) กิจการไม่คิดค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวรตามส่วนที่ใช้งาน
- (3) กิจการบันทึกรายการปรับปรุงบัญชีทรัพย์สินที่ถูกไฟไหม้ตั้งเป็นทรัพย์สินรอดตัดจ่ายภายใน 5 ปี
- (4) กิจการบันทึกบัญชีรายจ่ายทุนเป็นค่าใช้จ่าย
- (5) กิจการบันทึกรายการทางบัญชีผิดงวดบัญชีที่เกิดขึ้น

หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปรับรู้และให้ความสำคัญกับการบันทึกรายการอย่างถูกต้องตามเนื้อหาความเป็นจริง ดังนั้น ในการปฏิบัติงานตรวจสอบผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาด้วยการบันทึกรายการตามเอกสารหลักฐานแต่เพียงอย่างเดียวนั้น จะทำให้งบการเงินผิดไปจากเนื้อหาความเป็นจริงอย่างมีสาระสำคัญหรือไม่เพียงใด

ในการพิจารณาหลักการบัญชีที่เหมาะสมสำหรับใช้กับรายการค้าหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้สอบบัญชีจะต้องมีความรอบรู้ถึงวิธีการบัญชีที่อาจเลือกนำมาปฏิบัติได้ เพื่อสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมกับกรณีมากที่สุด

14. เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงินหมายถึงอะไร

1) เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นหลักฐานหรือข้อมูลเพิ่มเติมที่แสดงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วก่อนหรือ ณ วันที่ในงบการเงิน เหตุการณ์นี้มีผลให้ต้องปรับปรุงงบการเงินดังกล่าว ทั้งนี้จะต้องทราบหรือสามารถกะประมาณผลกระทบที่มีต่องบการเงินได้อย่างมีเหตุผล เช่น ลูกหนี้ที่มีปัญหาในด้านการเรียกเก็บหนี้มาก่อนและต่อมาทราบว่า เป็นหนี้สูญภายหลังวันที่ในงบการเงิน หรือคดีซึ่งเกิดขึ้นและมีมูลค่าฐานมาก่อนวันที่ในงบการเงิน แล้วรู้ผลภายหลังวันที่ในงบการเงิน เป็นต้น

2) เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นหลักฐานหรือข้อมูลเพิ่มเติมแสดงถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน ในกรณีนี้ไม่ต้องปรับปรุงงบการเงิน แต่ต้องเปิดเผยให้ทราบถึงสถานการณ์นั้นในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เช่น ความเสียหายเนื่องจากไฟไหม้หรือน้ำท่วมภายหลังวันที่ในงบการเงิน เป็นต้น

15. นโยบายบัญชี หมายถึง

วิธีการบัญชีที่กิจการเลือกใช้ การเปิดเผยนโยบายบัญชีที่ใช้ถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน กิจการจะเปิดเผยไว้ตอนต้นของหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ตัวอย่างนโยบายบัญชีที่ควรเปิดเผย คือ

- วิธีการรับรู้รายได้
- การตีราคาสินค้า
- การตีราคาเงินลงทุน
- ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
- การบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่เสื่อมราคาได้และวิธีการคิดค่าเสื่อม
- ทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน รวมทั้งวิธีการบัญชีหรือการตัดจ่ายที่เกี่ยวข้อง

16. เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง

หลักทรัพย์ที่ซื้อจากเงินสดเหลือใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนนั้น และ เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาด และฝ่ายจัดการจะขายเมื่อต้องการเงินสด

17. การบัญชีแตกต่างกับการสอบบัญชีอย่างไร

การบัญชี	การสอบบัญชี
1. เริ่มจากหลักฐาน/เอกสารสู่งบการเงิน 2. ยึดหลักการบัญชีซึ่งกิจการใช้ปฏิบัติ 3. งบการเงินที่ผู้บริหารจัดทำขึ้นอาจยังไม่เป็นที่ เชื่อถือหรือเป็นประโยชน์แก่บุคคลภายนอกเต็มที่	1. เริ่มจากงบการเงินสู่หลักฐาน/เอกสาร 2. พิจารณาว่าหลักการบัญชีมีความขัดแย้งกับ หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ 3. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน ส่วนราชการ ลูกค้า ฯลฯ 4. งบการเงินที่ได้ตรวจสอบและแสดงความเห็น แล้วจะได้รับความเชื่อถือจากบุคคลภายนอก

18. โดยทั่วไปขอบเขตการตรวจสอบ มี 3 ประการ คือ

1. การตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Operational Auditing) เป็นการตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ และประเมินผลเพื่อทราบประสิทธิภาพของงาน และเพื่อปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานที่ยังบกพร่องให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. การตรวจสอบการบริหารงาน (Management Auditing) เป็นการตรวจสอบเพื่อ ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับต่าง ๆ เพื่อทราบประสิทธิภาพและปรับปรุงให้ดีขึ้น
3. การตรวจสอบด้านการเงิน (Financial Auditing) เป็นการตรวจสอบเพื่อทราบความ ถูกต้อง และเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน และหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของการควบคุมด้านการเงิน

19. ขอบเขตการตรวจสอบถูกจำกัด มีได้ในกรณีใดบ้าง

การจำกัดขอบเขตที่สำคัญมักเกี่ยวกับการขอข้อยกเว้นและการสังเกตการณ์ตรวจนับ สินค้า กรณีเช่นนี้ถ้าผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบโดยวิธีอื่นได้หลักฐานเป็นที่พอใจก็ไม่มีปัญหา

- กรณีการขอข้อยกเว้นยอดลูกหนี้
- กิจการไม่อนุญาตให้ผู้สอบบัญชีส่งหนังสือข้อยกเว้นยอด ลูกหนี้ และลูกหนี้เป็นจำนวนเงินมาก
 - ลูกหนี้นี้ปฏิเสธหนี้ และกิจการยังหาสาเหตุไม่พบและ ไม่สนใจจะหา (เพิกเฉย)

การสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้า – กิจการไม่อนุญาตให้เข้าร่วมสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้า

20. งบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคารกับบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการ

บริษัท ดอกแก้ว จำกัด		
งบพิสูจน์ยอดเงินฝาก – ธนาคารกรุงเทพฯ (สาขาไม้งาม)		
31 ธันวาคม 25.....		
ยอดคงเหลือตามใบแจ้งยอดของธนาคาร 31 ธันวาคม 25.....		xxx
บวก - เงินฝากระหว่างทาง	xxx	
- ค่าดอกเบี้ยเงินเบิกเกินบัญชี	xxx	
- ค่าธรรมเนียมธนาคาร (เข้าตู้ATM)	xxx	
- ลงบัญชีรายรับแต่ไม่ได้นำฝากธนาคาร (ทุจริต)	xxx	
- เช็คลงวันที่ล่วงหน้าแต่บัญชีลงรับแล้ว	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
หัก - เช็คค้างจ่าย	xxx	
- เช็คคืน	xxx	
- พนักงานถอนเงินจากธนาคารแล้วไม่ลงบัญชี (ทุจริต)	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
ยอดคงเหลือตามบัญชี		<u>xxx</u>

21. ข้อผิดพลาด & การทุจริต หมายถึงอะไร

ข้อผิดพลาด หมายถึง การแสดงตัวเลขหรือเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินผิดพลาดหรือหลงลืมโดยมิได้ตั้งใจ

การทุจริต หมายถึง การแสดงตัวเลขหรือเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินผิดพลาดหรือมิได้แสดงหรือเปิดเผยไว้โดยเจตนา การทุจริตยังหมายรวมถึง การรายงานเท็จซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินหลงลืมและยกยอกทรัพย์